

7. Попов С.А. Стратегическое управление: 17-модульная программа для менеджеров «Управление развитием организации». Модуль 4. / С.А. Попова. – М. : ИНФРА-М, 2000. – 304 с.

8. Томпсон-мл А. Стратегический менеджмент концепции и ситуации для анализа / А. Томпсон-мл., А. Стрикленд. – 12-е издание: Пер. с англ. – М. : Издательский дом «Вильямс», 2006. – 928 с.

9. Шершньова З.Є. Стратегічне управління : Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. / З.Є. Шершньова. – К. : КНЕУ, 2004. – 699 с.

НЕОБХІДНІСТЬ ВРАХУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО АСПЕКТУ ПРИ УПРАВЛІННІ ПРОЕКТАМИ В ПІДПРИЄМСТВІ

Коваленко О.А., студент

Науковий керівник: Догадайло Я.В., к.е.н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Будь-яка діяльність, спрямована на отримання певного результату, є проектом. Кожне підприємство, незалежно від форми власності та виду діяльності, розробляє та впроваджує різні проекти. Успіх кожного проекту залежить від чіткого формулювання концепції, дотримання етапів реалізації, забезпечення підприємства необхідними ресурсами, організації роботи проектної групи. Все це об'єднує категорія управління проектами. Управління проектами є складним управлінським процесом, який складається з комплексу дій, методів та інструментів забезпечення виконання проектної діяльності. Управління проектом – це мистецтво керівництва та координації людських та матеріальних ресурсів на протязі життєвого циклу проекту шляхом використання системи сучасних методів і техніки управління для досягнення певних в проекті результатів за складом та обсягом робіт, вартості, часом, якістю та задоволенням учасників проекту. Проект – це одноразова сукупність дій та завдань, що має певні властивості:

1. Чіткі цілі, які повинні бути досягнуті з одночасовим виконанням ряду технічних, економічних та інших вимог.

2. Зовнішні та внутрішні взаємозв'язки завдань, робіт, операцій і ресурсів, які вимагають чіткої координації процесів реалізації процесів.

3. Певні терміни початку та закінчення проекту.

4. Обмежені ресурси.

5. Неминучість різних конфліктів.

6. Певний ступінь унікальності мети проекту та умов її здійснення.

Завдяки розповсюдженню західних теорій управління проектами та створення підприємств з іноземними інвестиціями в Україні став можливий перехід до проектно-орієнтованого управління. На жаль, на вітчизняних підприємствах даний процес відбувається не настільки швидко і більш складно, адже перед керівниками підприємств гостро постає питання конкуренції з українськими та іноземними виробниками. Крім того, багато керівників не має стрімкого бажання до змін. Тому для успішної реалізації проекту підприємству необхідно залучити висококваліфікованих спеціалістів — проектних менеджерів, які розв'язують різноманітні задачі, такі як прогнозування проектної діяльності, організація роботи, координація процесів розробки, контроль та аналіз діяльності проекту, стимулювання виконавців робіт. Окрім цього підприємству необхідно забезпечити менеджерів та всіх учасників проекту потрібними ресурсами та проектними матеріалами.

В Україні важливим залишається екологічне питання. Більшість проектів розвитку промисловості, інфраструктури та сільського господарства є потенційним джерелом забруднення. Тому особливу увагу потрібно приділяти вибору та впровадженню технологічного процесу, а також можливістю мінімізації відходів або повторної їх переробки. Екологічний аналіз встановлює вплив проекту на навколишнє середовище, оцінює потенційні ризики та визначає заходи, спрямовані на зменшення цих ризиків та шкоди довкіллю.

Спеціалісти, що здійснюють екологічний аналіз потребують такі документи, як природоохоронні норми та правила проектування і будівництва, де встановлені величини гранично допустимого впливу на навколишнє середовище; заходи по запобіганню забруднення водних об'єктів, атмосферного повітря, землі, надр та боротьба з шумом; проектний опис у географічному, екологічному, соціальному та часовому аспектах, які супроводжують проект (наприклад, під'їзні шляхи, електростанції, постачання води, приміщення для зберігання сировини та продукції); сучасні та очікувані параметри фізичних, біологічних та соціально-екологічних умов, безпосередньо пов'язаних з проектом.

З розвитком техногенних процесів екологічний стан у світі, зокрема в Україні стає дедалі гіршим. Людство використовує

природні ресурси землі та не має змоги їх поповнити. Крім того, на землі з'являється все більше промислових підприємств, які своїми викидами та відходами забруднюють навколишнє середовище. Не дивлячись на те, що в останні роки розгортається активна діяльність екологічних організацій світового масштабу, їх внесок в захист навколишнього середовища надзвичайно малий в порівнянні з масштабами техногенної катастрофи. До таких організацій належать Грінпіс, Європейська агенція довкілля, Міжнародний союз охорони природи, Глобальний екологічний фонд і т. д. В Україні теж існують такі організації, але їх діяльність потребує фінансової підтримки з боку держави та запровадження державних програм.

Згідно з останніми дослідженнями Україна зайняла 44 місце за індексом екологічної ефективності (Environmental Performance Index, EPI) серед 180 країн. Ці дані опублікувалися в звіті Єльського і Колумбійського університетів. Укладачі екологічного індексу країн на 2016 рік керувалися дев'ятьма факторами. Серед них: турбота про здоров'я жителів, стан водних ресурсів країни, санітарних норм, природи і навколишнього середовища.

У I півріччі 2017 р. в 16-ти містах України рівень забруднення повітря (за комплексним індексом забруднення атмосфери) оцінювався як високий, у п'яти містах рівень забруднення характеризувався, як підвищений.

Згідно з офіційною статистикою, щороку у водойми України скидають близько 300 млн кубометрів неочищених стоків. Саме тому, назвати стан водних ресурсів країни задовільним не доводиться. У I півріччі 2017 року на 46 водних об'єктах відмічено 282 випадки високого забруднення по 9 інгредієнтах проти 213 випадків на 45 водних об'єктах за аналогічний період минулого року. Хронічно високим забрудненням характеризуються води басейну р. Західний Буг, р. Полтва, р. Південний Буг, р. Ірпінь та багато інших.

Не менш критичним є стан сміттєзвалищ в Україні. Із зростанням кількості міст та промислових підприємств збільшується й кількість відходів. Відповідно до звіту НКРЕКП (Національної комісії з питань регулювання в галузях електроенергетики та комунальних послуг), опублікованого на офіційному сайті відомства, з 2010-го до 2015 року темпи приросту сміття становили 10 — 15 % за обсягом та вагою відповідно. Тож якщо вірити цій статистиці, то сьогодні Україна вийшла на рівень приросту сміття в обсязі 15 мільйонів тон на рік. 97 % відходів вивозяться на сміттєзвалища та полігони, які займають

понад 150 тисяч гектарів українських чорноземів, лісів, ярів та інших природних угідь. Досвід зарубіжних країн має стати прикладом того, що за правильного підходу сміття може приносити немалий дохід державі. Наприклад, в Швеції розробили ефективну технологію перетворення побутових відходів на електроенергію, 20 % витрат центрального опалення Швеції покривають сміттєспалювальні заводи. Експерти прорахували, що Україна з її 15 мільйонами тон сміття могла б економити 2200 мільйонів кубометрів природного газу, 634 мільйонів кВт-год. електроенергії й отримувати ще приблизно 1,8 мільйона тон сировини, яку можна використовувати для виробництва упаковки, тари, будівельних матеріалів та інших потреб.

Одним з прогресивних вирішенням сміттевої проблеми також може бути проект побудови доріг зі сміття, адже це вирішило б одразу декілька проблем: утилізація відходів та покращення стану дорожнього покриття. Даний проект вже впроваджують Нідерланди, які пропонують використовувати пластикове сміття з районів світового океану. В якості переваг такої дороги вони зазначають те, що пластик здатний витримувати температури від -40 до +80 градусів за Цельсієм, він стійкий до пошкоджень і корозії і буде експлуатуватися в три раз довше за асфальтові дороги. Даним проектом також зацікавився уряд Індонезії і в 2017 році для побудови доріг в 16 містах вже використовуються суміші з переробленого пластику замість звичного асфальту. Для України побудова доріг зі сміття стала б вигідною справою, зважаючи на стан дорожнього покриття та кількість побутових відходів. Це питання повинно вирішуватися на рівні державного регулювання з залученням новітніх інноваційних технологій.

Література.

1. Верба В. А. Проектний аналіз : підруч. / В. А. Верба, О. А. Загородніх. — К. : КНЕУ, 2000. — 322 с. ISBN
2. Федішин І.Б. Управління проектами в підприємницькій діяльності / І.Б. Федішин. – Тернопіль : ТНТУ імені Івана Пулюя, 2016. – 161 с.
3. Зотов О.В. Проект, управління проектом : Основні поняття, суб'єкти державного управління / О.В. Зотов // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2010. – № 8.
4. Огляд стану забруднення навколишнього природного середовища на території України за I півріччя 2017 року (ЗА

ДАНИМИ МЕРЕЖІ СПОСТЕРЕЖЕНЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГІДРОМЕТСЛУЖБИ УКРАЇНИ)

5. <https://dzerkalo.media/ukrayina-posidaye-pershe-mistse-u-sviti-zakilkistryu-smittyu/>
6. <https://www.rbc.ua/ukr/news/ukraina-zanyala-44-mesto-reytinge-ekologicheskoy-1453987189.html>
7. <http://www.eurointegration.com.ua/news/2015/07/15/7035933/>

СКЛАД ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

*Косаревич А.В., студент; Бердюк А.А., магістрант
Науковий керівник: Догадайло Я.В., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

У сучасних умовах господарювання підприємство повинно адекватно реагувати на зміни у зовнішньому середовищі. При цьому воно змушено відшукувати додаткові зусилля сфери використання ресурсів, враховуючи виникнення нових ринкових потреб та забезпечуючи динамізм власного потенціалу. Для виявлення причин цієї зміни слід уточнити його складові елементи. Тому обґрунтування складу потенціалу підприємства є актуальним завданням.

У сучасній економічній літературі існує безліч підходів до розгляду складу. І в більшості із них розглядається перелік складових потенціалу підприємства без розкриття сутності. Так, одні науковці пропонують видові прояви потенціалу підприємства за декількома напрямками класифікації: за галузями, за рівнем абстрагованості тощо. Другі відокремлюють структурні елементи залежно від ресурсів. Треті – не наголошуючи на конкретній класифікаційній ознаці, розглядають потенціал підприємства за декількома рівнями узагальнення.

На сьогоднішній день, лише два автори, О.П. Градов [1] та А.Є. Воронкова [2], визначають не тільки склад потенціалу підприємства, але і наводять достатньо повну характеристику сутності кожної складової, що, на погляд автора, є правильним. Оскільки неможливо формувати склад будь-якої складної величини, без чіткого уявлення про сутність кожної її складової. В свою чергу, О.П. Градов та А.Є. Воронкова розглядають склад потенціал підприємства взагалі – без урахування специфіки функціонування певної галузі національного господарства країни. Дорожня галузь має певні специфічні особливості функціонування, тому приєднатися до одного з підходів